

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Postoje veřejnosti k alternativní vzdělávací koncepci Marie Montessori
na 1. stupni ZŠ

Autorka: Petra Slavíková

Předložená diplomová práce má teoreticko - empirický charakter. Její rozsah je 84 stran textu a 20 stran příloh (splněn požadavek na rozsah práce). Zvolené téma je aktuální s ohledem na rozšiřování uvedené pedagogické koncepce ve vzdělávacím systému ČR.

Autorka se nejprve věnuje základním znakům tradičního školství, aby mohla navázat vysvětlením alternativních způsobů vzdělávání. Při zpracování této i následujících částí diplomové práce byla použita řada relevantních zdrojů, seznam literatury obsahuje 38 položek (i cizojazyčných) a dále je čerpáno ze zdrojů na internetu (7 položek). Zdroje jsou v textu v dostatečném množství průběžně citovány předepsaným způsobem.

Kapitola 3 (stránky 25 až 43) je věnována pedagogickému systému M. Montessori. Nejprve jsou uvedeny informace o rozšíření pedagogiky M. Montessori u nás po roce 1989 (doplněno přehledem Montessori škol v ČR). Následuje popis hlavních charakteristik tohoto systému svědčící o dobrém pochopení problematiky. Používané pomůcky dokumentují fotografie v příloze. Pozornost je věnována i některým znakům, které jsou pro tuto alternativu typické (a od tradičních přístupů i odlišné (způsoby hodnocení, práce s chybou aj.).

Výzkumnému šetření, které má sloužit (v souladu se zadáním diplomové práce) ke zjištění informovanosti a postojů veřejnosti k alternativní vzdělávací koncepci M. Montessori na 1. stupni ZŠ, je věnována kapitola 4. Na str. 45 jsou stanoveny výzkumné otázky (hlavní výzkumná otázka a 3 dílčí výzkumné otázky) a na ně navazující předpoklady, které mají být ověřeny (5 předpokladů). Ke zjištění potřebných informací zvolila autorka metodu dotazníku. Dotazník vlastní konstrukce obsahoval 19 otázek, jeho definitivní podoba (viz příloha č. 1) byla vytvořena po předvýzkumu, což považuji za velice účelné. Během sběru dat se podařilo získat od respondentů 206 dotazníků, které byly vyplněny jednak v tištěné podobě, jednak elektronicky.

Charakteristika výzkumného vzorku je popsána na str. 49 až 52. Je otázkou do diskuse (při obhajobě), do jaké míry byl vzorek reprezentativní, když autorka sama na str. 55 uvádí, že „elektronické dotazníky vyplňovali převážně respondenti se zájmem o Montessori vzdělávání“. Pokud reprezentativní není, nelze nic usuzovat o názorech veřejnosti, pouze o názorech respondentů. Z tohoto hlediska považuji formulace předpokladů a jejich pozdější posouzení za nepřesné a patrně i neodpovídající v plném rozsahu reality. Rovněž mám připomínku ke zjištěnému věku respondentů - neodpovídá aktuální věkové struktuře obyvatelstva. V otázce č. 4 není vyhodnocen počet dětí.

V kapitole 4.5 jsou postupně analyzovány jednotlivé odpovědi na otázky v dotazníku. Výsledky jsou přehledně znázorněny graficky a doprovázeny slovním komentářem. Pokud dotaz umožňoval přidat vlastní názor respondenta, jsou tyto odpovědi uváděny a přinášejí některé zajímavé poznatky. Přesto se nabízí otázka, do jaké míry může celkový výsledek zkreslovat fakt, že mnozí z respondentů se vyjadřují k věcem, kterým nemusí dobře rozumět (např. otázka č. 10).

Shrnutí výzkumného šetření obsahuje poznatky z průzkumu a odpovědi na vyslovené předpoklady ze strany 45 až 46. Zde opět poukazují na problematiku používání pojmu „veřejnost, široká veřejnost“.

V diskusi (str. 76) je nevhodně použit termín „fenomén Montessori“ - jedná se o specifický didaktický pojem. Na str. 77 je v poslední větě vysloven návrh na zakládání Montessori škol. Mohla by autorka při obhajobě vysvětlit, jak by toho bylo možné dosáhnout?

Při celkovém hodnocení diplomové práce oceňuji především teoretickou část (úplné informace, doplnění fotografiemi). Empirická část je pečlivě zpracována, ovšem vzorek respondentů splňuje požadavek pro vyvození obecných závěrů jen částečně.

I přes tuto výhradu diplomová práce splňuje požadované náležitosti, doporučuji přijmout ji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení

V Hradci Králové dne 26. 4. 2015

PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.